

Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Çalışılan anti-HIV Testlerinin İstemlerinin Kalitatif & Kantitatif Olarak Değerlendirilmesi ve Sonuçlandırma Prosedürü

Gönül ÇİÇEK ŐENTÜRK1, Gül ERDEM2, Mustafa ÇAĖATAY2, İrfan
ŐENCAN1

1 Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Enfeksiyon Klinięi

2 Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi
Mikrobiyoloji Bölümü

AİDS ve Etik

- HIV enfeksiyonu ve AIDS, tıbbi anlamda neredeyse bütün temel etik prensiplerin değerlendirilebilmesine imkân sağlayan bir model olmuştur.

Prof. Dr. Nükhet Örnek Büken, AİDS ve Etik

AİDS ve Etik

Biyomedikal Etiğin Dört Temel İlkesi

- Yarar sağlama ilkesi
- Zarar vermeme ilkesi
- Özerkliğe saygı ilkesi (Aydınlatılmış Onam uygulaması)
- Adalet ilkesi

AİDS ve Etik

- **Bireyin özerkliğine saygı** ilkesi bağlamında; sağlık çalışanının
 - HIV/AIDS hastasının mahremiyetine, gizliliğine saygı göstermesi,
 - bilgilendirmeden tanı testi uygulamaması,
 - hastanın yararına olduğunu düşünse dahi aydınlatılmış onamını almadan tanı ve tedaviyi yürütmemesi önemlidir.

AİDS ve Etik

Adalet ilkesi

- HIV/AIDS konusunda bireyi koruyucu ayrıcalıklar bir başkasına ya da halka ciddi zarar vermeye başladığı noktada sonlandırılabilir.

HIV Testi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Kişinin onamı alınmalı,
- Gizlilik ve gönüllük esasına dayanmalı,
- En yüksek standartlarda testler uygulanmalı,
- Testi yapmada test yapılan kişinin yararı güdülmeli ve
- Testler risk altındaki herkese açık ve ulaşılabilir olmalıdır.

Test Endikasyonları

- Erkekler arasında korumasız cinsel ilişki,
- Damar içi ilaç bağımlılığı ve ortak enjektör kullanımı,
- HIV pozitif kişinin partneri olmak,
- HIV prevalansının yüksek olduğu ülkeden olmak,
- Yüksek prevalanslı bölgelere seyahat etmiş ya da orada yaşamış olmak,
- Temas öyküsü,

Test Endikasyonları

- Gebeler (mümkün olduğunca erken dönemde),
- Cinsel saldırıya maruz kalma,
- Evlilik öncesi (gönüllülük esasına dayanmalı),

Sonuçların Bildirimi

- Tek bir test pozitifliği, test isteğinde bulunan hekime bildirilmez. Ancak hekimin yazılı olarak talep etmesi hâlinde ön sonuç raporu verilebilir. Ön sonuç raporunda, bunun bir ön sonuç olduğu ve doğrulanması gerektiği, doğrulama sonucunun daha sonra bildirileceği açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Sonuçların Bildirimi

- Şu durumlarda reaktif ön sonuç, doğrulama işlemleri tamamlanmadan istekte bulunan hekime bildirilebilir:
- Doğum eylemi başlamış ve antiretroviral tedaviden yarar görebilecek gebeler,
- Mesleki kazalardan sonra yapılan incelemeler,
- HIV ile ilişkili olabilecek klinik belirtileri/bulguları, HIV'i tanımlayıcı hastalıkları olan kişilerin acil tedavisi,

Amaç

- Bu çalışmada hastanemizde çalışılan anti-HIV testlerinin ve istemlerinin kalitatif ve kantitatif olarak değerlendirilmesi, reaktif gelen test sonuçlarının doğrulama öncesi ve doğrulama sonrası bildiriminde yaşanan güçlüklerin tespit edilip tartışılması amaçlanmıştır.
- Teorik ile pratik ne kadar uyumlu???

- **Gereç ve Yöntem**

- Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde (DYBEAH) son altı yılda çalışılan anti-HIV testleri laboratuvar bilgi sisteminden sorgulandı. Bu testlerden reaktif bulunanların test sonuçları ve bunlardan da doğrulama sonucu pozitif gelen test sonuçları belirlendi.

Bulgular

- DYBEAH 671 yataklı bir eğitim ve araştırma hastanesidir. Poliklinik başvuru sayısı 2015 yılı için 2.082.307'dur. Hastanemizde çalışılan anti- HIV testi sayıları ve sonuçlarının yıllara göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Hastanemizde son 6 yılda toplam 403.602 anti-HIV testi çalışılmış , serum örneğinden çalışılan bu testlerin 105'inde (% 0,26) sonuç reaktif olarak saptanmıştır.

Bulgular

- Reaktif sonuçlanan 105 örnekten 54'ünde (%51) doğrulama sonucu pozitif olarak bulunmuştur. Testlerin doğrulaması Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (THSK) laboratuvarında western-blot ile yapılmıştır. Western-blot sonucu undetermine olarak sonuçlanan iki örnekte NAT (nükleik asit amplifikasyon testi) çalışılmış, sonuçlar pozitif olarak saptanmıştır.

Bulgular

- 2015 yılında 77191 anti-HIV testi çalışılmış ve bunların 59437'sinin isteminin, cerrahi branşlar ve girişimsel işlem yapan branşlar(gastroenteroloji) tarafından yapıldığı görülmüştür. Hastanemizde tüm cerrahi birimlerden istemi yapılan/çalışılan anti-HIV testlerinin sayısal verileri incelendiğinde, bunların yaklaşık %77'sinin girişimsel işlem öncesi istendiği görülmüştür.

Tablo 1. Yıllara göre kurumumuzda çalışılan anti-HIV testi ve doğrulama testi sayıları

Yıl	Tarama uygulanan örnek sayısı (ticari kit)	Reaktif Test Sayısı	Kullanılıyorrsa 2. ELISA ile reaktif	WB Sonucu			Yapılmışsa HIV NAT Sayısı
				Pozitif	Negatif	Indet.	
2015	77191	24	24	6	16	2	2
2014	69468	32	32	20	12	0	0
2013	64849	15	15	8	7	0	0
2012	63674	34	34	18	16	0	0
2011	66336						
2010	62084						
Toplam	403,602	105	105	52	51	2	2

13.05.16

Hastanemizde Sonuçlandırma Prosedürü

- Reaktif gelen test sonuçları doğrulama sonucu kesinleşene kadar laboratuvar bilgi sistemine(LBS) verilmemekte, sonucun gösterildiği kutu renkli olarak gösterilmektedir. Doğrulama sonucu müsbet gelir ise de istemi yapan hekim ile görüşülmekte veya hastanın iletişim bilgileri doğru ise hastaya ulaşılmaktadır.

İşlem No 9263490 Doğum Yeri PASİNLER Yaşı 71 Yıl,4 Ay,3 Gün Kurumu Emekli Sandığı Müdürlüğü

Tarih	Durum	Saat	Test Adı	Sonuç	Ek So...	Ek So...	B...	O.	Refe...	Açık...	Detay Açıklama	Sonuç Alma Notu	İşlem Durumu
09.05.2016	-												
04.05.2016													
02.05.2016		14:48	Anti HIV (ELISA)						0.00 - 0.90		HASTANIN KLİNİK DOKTORUNUN YAZILI OLARAK TALEP ETMESİ HALİNDE ÖN SONUÇ YAZILI OLARAK		Sonuç onaylandı.
29.04.2016													
15.03.2016													
14.03.2016													
11.02.2016													
01.02.2016													
29.01.2016													
25.01.2016													
22.01.2016													
23.01.2015													

Şu ana kadar hiçbir hekim bu sonucu farketmedi ve Mikrobiyoloji Laboratuvarından sonuç isteminde bulunmadı

Maliyet

- Anti-HIV testi ücreti 3.96 ₺
- 6 yıllık maliyet:

$$403.602 \times 3.96 = 1.598.263 \text{ ₺}$$

13.05.16

Sonuçlar

- THSK, HIV&AIDS Tanı ve Tedavi Rehberi'nde; anti-HIV testinin isteminin yapılmadan önce hasta onamının alınması gerektiği bildirilmektedir.
- Hastanemizde anti-HIV testi istemleri incelendiğinde cerrahi bölümlerden istemi yapılan testlerin tamamına yakınının girişimsel işlem öncesi ve hastanın bilgisi olmadan yapıldığı görülmüştür.

Sonuçlar

- Hasta iletişim bilgilerini doğru vermediği takdirde; anti-HIV testinin istemini yapan klinik hekimlerinin de test sonucunu takip etmediği göz önünde bulundurulduğunda, bu hastalara doğrulama testinin müsbet olması halinde ulaşmak zor olmaktadır.

Sonuçlar

- Çalışılan anti-HIV testlerinin doğrulama sonucunun pozitif çıkma oranı yaklaşık % 0,26'dır.
- Özellikle girişimsel işlem öncesi istenilen anti-HIV tetkiklerinin gereksiz yere istendiği ortaya çıkmaktadır. Bu durum gereksiz yere mali yük getirmektedir.
- Bu sermayenin risk gruplarına yönelik anonim test merkezlerine aktarılmasının daha maliyet etkin olacağı düşünülmüştür.

Ne Yapılabilir

Bu sermaye risk gruplarına yönelik anonim test merkezlerine aktarılabilir.

HIV, Hepatiti B ve C'nin bulaşını önlemek için sadece standart önlem gerektirdiğinden; Enfeksiyon kontrol komitesi bünyesinde girişimsel işlem öncesi istemlerin azaltılması için hekimlere eğitim, yönetime de bilgi verilebilir.

TEŞEKKÜRLER